

POSUDEK

vedoucí na diplomovou práci

Jméno a příjmení: Bc. Lenka Salim Vosátková

Téma práce: Agresivita dětí v mateřské škole

Autorka, Bc. Lenka Salim Vosátková, se ve své diplomové práci zaměřuje na problematiku agrese a agresivity u dětí navštěvujících mateřskou školu. Téma agresivity patří mezi nejméně frekventovanější, co se týče výzkumu dětského chování. Předškolní populaci je však v této souvislosti výzkumně věnováno mnohem méně pozornosti, a i proto lze zaměření předložené práce považovat za společensky zcela aktuální a nesporně přínosné.

Diplomová práce je členěna na teoretickou a empirickou část. Teoretická část sestává z pěti hlavních kapitol. V nich autorka postupně definuje základní terminologii a jednotlivé typy agrese a agresivity. Dále se v této souvislosti zabývá významem rodinné výchovy a naplňováním sociálních potřeb, nejčastějšími příčinami vzniku agresivity a jednotlivými vývojovými obdobími v kontextu rozvoje této charakteristiky. Kapitoly mají logické řazení, zvolená problematika je zpracována dostatečně komplexně.

Teoretická část čerpá z přiměřeného množství odborné literatury, která je odkazována v souladu s citační normou. Tyto poznatky autorka vhodně doplňuje vlastními poznatky z pedagogické praxe s předškolními dětmi. V textu se však na více místech vyskytují nepřesné, neobratné formulace, gramatické nepřesnosti typu vyšinití z větné vazby a překlepy, např. na s. 10: „*Toto chování je zčásti způsobeno dědičností a z části sociálním prostředím, tedy výchovou. Spadá sem tedy např. i tzv. Oidipovská matka, neboli matka, která přemírou ochranných citů vychovává disociálního potomka*” nebo „*Podle Fredovy teorie osobnosti...*” (s. 20). V textu se vyskytují i obsahové nepřesnosti. Nelze např. souhlasit s tím, že by jedinci s antisociální poruchou osobnosti nepociťovali emoce (s. 22). Emoční plochost se v jejich případě týká spíše prosociálních a morálních pocitů (vina, soucit apod.), ne však např. agresivních emocí jako je hněv, anebo dysforie. Chybí zde také vysvětlení významu hodnoty 0,5, převzaté z publikace Koukolíka, která se týká dědičnosti (tamtéž).

V empirické části autorka prezentuje výsledky výzkumné sondy, v níž aplikovala smíšený metodologický design, uskutečněné u dětí navštěvujících předškolní zařízení. Autorka zde zkombinovala prvky několika výzkumných metod: Nestrukturované pozorování, sloužící k vymezení typologie agresivních projevů u žáků MŠ pomocí otevřeného a axiálního kódování, bylo následně doplněné strukturovaným pozorováním s využitím záznamového archu se zachycenými kategoriemi, jehož kvantifikované nálezy byly posléze analyzovány za účelem ověření hypotéz. Výzkum byl obohacený o tři kazuistiky žáků se zvýšenou agresivitou, v nichž byly analyzovány příčiny tohoto chování a následný efekt zvolených výchovných intervencí. Vedle denního harmonogramu autorka uvedla také různé aktivity, které jsou zařazované do výchovného programu za účelem prevence, kultivace a zvládnutí agresivních impulzů.

Výzkumnou analýzu autorka vhodně uvozuje základním uvedením popisu zvolené metodologie. Je zapotřebí ocenit širší výzkumných metod a rozmanitost dat, z nichž autorka

vychází. Cenné je také to, že kvantifikovaná výzkumná data standardizovala s ohledem na odlišnou délku času, během něž v každé ze tříd probíhalo strukturované pozorování. Mimo to by bylo vhodné v interpretaci zohlednit i různý poměr chlapců a dívek v obou třídách (vzhledem k předpokládanému častějšímu výskytu nadměrné agresivity či impulzivity na straně chlapců). Překvapivé a čtenářsky zajímavé jsou nepředpokládané nálezy týkající se odlišností ve výskytu agrese v různých dnech v týdnu. Autorka nálezy interpretuje s dostatečnou invencí a zároveň s přiměřeným odstupem. V diskusní části vyhodnocuje výzkumné nálezy ve vztahu k dříve publikovaným poznatkům a ke stanoveným výzkumným otázkám. Velmi oceňuji též zařazení kapitoly shrnující metodologické limity výzkumu.

Závěr: Předložená diplomová práce splňuje všechny požadavky kladené na tento druh závěrečných prací. Zejména v empirické části autorka nashromáždila mnoho zajímavých poznatků, které mají nepochybný přesah do praxe preprimárních pedagogů. Výše uvedené připomínky jsou spíše dílčího charakteru, a proto navrhuji hodnocení práce klasifikačním stupněm **“velmi dobře”**.

Doc. Pavlína Janošová, Ph.D.

V Praze dne 24. 9. 2021